

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ»
В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ «МЕДИЦИНА»,
«ПЕДІАТРІЯ» ТА «СТОМАТОЛОГІЯ»**

**Яворовський О.П.¹, Зінченко Т.О.¹, Брухно Р.П.¹, Зенкіна В.І.¹, Паустовський Ю.О.¹,
Устяк Н.В.¹, Кудієвський Я.В.¹, Скалецький Ю.М.², Веремей М.І.¹**

¹ Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м. Київ),

² ДУ «Інститут громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України»

У лікарняному середовищі шкідливі і небезпечні чинники нерідко слугують однією з головних причин професійних і виробничо зумовлених захворювань, виробничого травматизму медичних працівників, що призводить до їх трудової міграції, перетоку в інші сфери економічної діяльності, формуванню дефіциту кадрового ресурсу [1, 2].

Як показав світовий і вітчизняний досвід останніх двох років, проблеми забезпечення безпеки медичного персоналу значно зростають та ускладнюються в умовах функціонування закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) в надзвичайних ситуаціях протистояння пандемії COVID-19 і військової агресії. Серед численних підходів до мінімізації ризиків для медичного персоналу і пацієнтів державою значна роль відводиться медичній освіті. Прикладом є план дій ВООЗ «Глобальні дії по забезпеченню безпеки пацієнтів на 2021–2030 рр.», що в переліку містить стратегічну задачу 5 – «Стимулювати, навчати, підвищувати кваліфікацію і забезпечувати безпеку медичних працівників з метою сприяння розробці і створенню безпечних систем надання медико-санітарної допомоги» [3].

Навчальна дисципліна «Охорона праці в галузі» спрямована на формування базових знань і умінь з забезпечення безпечного лікарняного середовища у студентів, які навчаються за освітньою програмою «Магістр медицини. Лікар». Вивчення зазначеної дисципліни дозволяє студентам – медикам одержати конкретне уявлення про походження, характер прояву ризиків можливого впливу шкідливих і небезпечних факторів, наявних на робочих місцях медпрацівників різних спеціальностей. Передбачена практична робота надає можливість кількісно оцінити рівень ризику, спрогнозувати його наслідки і зрозуміти логічний механізм керування – усунення або мінімізації

ризиків шляхом доведення дії шкідливого чинника до гігієнічних норм і регламентів або прийнятних рівнів.

Охорона праці в галузі для спеціальностей 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» викладається на 1 курсі та є обов'язковою навчальною дисципліною [4]. Для спеціальності 221 «Стоматологія» вона викладається на 2 курсі у вигляді вибіркової дисципліни «Безпека та гігієна праці лікарів-стоматологів».

На вивчення питань охорони праці відводиться 90 годин, 3 кредити ЕКТС, вона складається з 1 модулю та 3 змістових модулів [4]:

1. Загальні питання охорони праці;
2. Особливості умов праці в медичній галузі;
3. Спеціальні питання охорони праці в медичній галузі.

Дисципліна включає в себе проведення практичних та семінарських занять. В умовах аудиторного навчання практичні та семінарські заняття складаються з наступних етапів. Підготовчий етап заняття складається з перевірки присутності студентів та визначення теми і структури заняття. Основний етап включає визначення початкового рівня знань студентів та розгляду основних питань теми заняття. Ця частина заняття складає близько 20% часу семінарського заняття. Після цього викладач організовує обговорення щодо дискусійних питань за темою заняття та підготовлених доповідей студентів. На занятті студенти виконують практичну роботу з вирішення ситуаційних задач з моделюванням певних ситуацій з метою закріплення і відпрацювання набутих знань та навичок. Ця частина заняття складає 50% часу. В кінці заняття викладач з'ясовує рівень засвоєння студентами матеріалу практичного заняття, проводить корекцію рівня знань та тестовий контроль. Ця частина займає 30% заняття.

Окрім аудиторної форми навчання, на сьогодні студентам НМУ доступне дистанційне навчання з дисципліни з використанням освітньої платформи Likaar_NMU та ряду інших засобів комунікації.

Дистанційне викладання проводиться за наступними формами: самостійна робота; практична підготовка та контрольні заходи.

Лекції, консультації, практичні заняття проводять у синхронному та асинхронному режимах відповідно до навчального плану та розкладу занять.

Лекція проводиться у вигляді аудіовізуального запису лекційного матеріалу з підтримкою Zoom в реальному часі.

Практичне заняття передбачає проведення вступної частини заняття у Zoom з метою усного опитування, пояснення незрозумілих аспектів заняття та завдань. Після опитування та пояснення студенти виконують практичну роботу самостійно, а саме: вирішення ситуаційних задач, тестування та написання протоколу з подальшим завантаженням у Likar_NMU в синхронному режимі. Оцінювання студента проводить викладач враховуючи результати опитування, тестування та виконаного практичного завдання (згідно з інструкцією щодо оцінювання навчальної діяльності студентів при роботі в платформі Likar_NMU). Середньоарифметичне значення традиційної оцінки заноситься до журналу реєстрації успішності студентів академічної групи.

Семинарське заняття проводиться синхронно, також на платформі Likar_NMU. На підставі індивідуальних завдань, заданих викладачем заздалегідь, студенти готують реферати та завантажують їх у відповідний розділ теми заняття.

Для підготовки до заняття студент має можливість ознайомитися з навчальним матеріалом, який представлений у вигляді різноманітних інформаційних ресурсів (текст, відео, презентації, електронний посібник).

Взаємодія викладача та студента відбувається за допомогою чату, створеного до кожного заняття та лекційного курсу, а також за допомогою Zoom конференцій та Viber, Telegram месенджерів.

З метою поглиблення знань та підвищення загального балу студент може виконати індивідуальну науково-дослідну роботу під контролем викладача. Робота також завантажується у Likar_NMU у вигляді реферату або презентації з текстовим або звуковим супроводом.

Отже, вивчення охорони праці в галузі, не залежно від форми навчання, є основою для створення безпечного лікарняного середовища, що сприятиме впровадженню культури безпеки у ЗОЗ, підвищенню рівня надання кваліфікованої медичної допомоги та збереженню мільйонів людських життів, у тому числі й медичних працівників.

Список використаної літератури:

1. Охорона праці в медичній галузі: підручник/ О.П. Яворовський, І.В. Сергета, Ю.О. Паустовський та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – С. 488.
2. Охорона праці в медичній галузі: навчально-методичний посібник / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкина та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – С. 208.